

SKOG MILJØ

MEDLEMSBLAD FOR SKOGSELSKAPET

JOB:U sprer seg over landet

Kong(l)e for en dag samlet over 38 000 elever
Opplæring av nye skogeiere
Stort potensial for vestlandsskogbruket

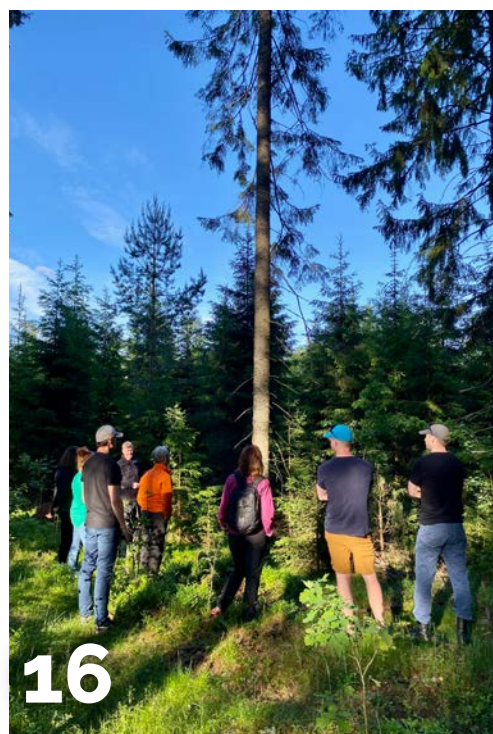

SKOGSELSKAPET

SKOGENS
VOKTER
SIDEN 1898

Kong(l)le for en dag 2024: 38 170 nye kong(l)er i skogen!	4
JOB:U 2024: Suksess med ryddesag	6
De nordiske jakt- og fiskedagene	8
Ungskogpleie og god skogprat på Dyrsku'n.....	10
Stuttrest & Himlaga.....	11
Markens Grøde i Rakkestad	12
Besteforeldrenes klimaaksjon i Alta	13
Stort potensial for vestlandsskogbruket	14
Skogselskapet i Møre og Romsdal med stand på Dyregod-dagane	15
Nye skogeiere – vår viktigste målgruppe?	16
Ut i skauen: Maskinell skogsdrift på agendaen	18
Skogturné i Hordaland.....	19
PEFC-kurs og skogkveldar i oktober/november	19
Honning fra skogen: Smak av summing.....	20
Fra Norsk Skogbruk: Ung skogeier med fremtidsrettede strategier	22
Kan våre skoger overleve en temperaturøkning på fire til seks grader?	24
Samling med våre skogengasjerte fylkesskogselskap på Meråker Brug	26
Norges Vels medalje for lang og tro tjeneste til Tore Dønheim	27
Bli kjent med Bergen og Hordaland og Troms	28
Gammelt og nytt.....	30
Skog & miljø-bildet	31

SKOG MILJØ

Utgiver: Det norske Skogselskap
Wergelandsv. 23B, 0167 Oslo
Telefon: 23 36 58 50
E-post: info@skogselskapet.no
ISSN 0803-3943
Redaktør: Line Dahle
line.dahle@skogselskapet.no
I redaksjonen: Helene Nygaarsvik
Ruud og Karl Henrik Skinstad Berke

Grafisk produksjon:
Det norske Skogselskap
Forsidefoto:
Lars Erik Rønningen
Trykk:
Aksell AS, Aurveien 14,
1930 Aurskog, www.aksell.no
Frist neste nummer:
19. november 2024

Styret i Det norske Skogselskap
Leder: Line Henriette Holten
Nestleder: Lars Henrik Sundby (Skogselskapet
i Oslo og Akershus)
Styremedlemmer: Terje Kolstad (Skogselskapet
i Møre og Romsdal), Marte Friberg Myre (Innlandet),
Ruben R. Bøtun (ansattes representant),
Karin Repstad Spanne og Monica Grindberg.

Det norske Skogselskap er en ideell organisasjon med ca. 7 300 medlemmer fordelt på totalt 16 fylkesskogselskap. Vår visjon er at alle mennesker skal oppleve skog som en verdifull kilde til livskvalitet. Siden 1898 har selskapet utviklet seg fra i starten å sørge for helt nødvendig skogreisning til nå å jobbe med bevisstgjøring rundt skogens viktige rolle i kampen for et bedre klima.

www.skogselskapet.no

Skog er undervurdert

Jeg undrer meg stadig over hvordan skogen ofte blir misforstått og undervurdert i det offentlige rom.

For 126 år siden var Skogselskapets viktigste jobb å drive med skogplanting. Nå er det aller viktigste vi gjør å formidle skogkunnskap og å være en brobygger i en nokså unyansert debatt.

Når nesten 40 prosent av Norge er dekket av skog, må allmennkunnskapen til folk flest, og ikke minst skogeierne, kunne reflektere hvor mye denne naturressursen betyr. Jeg ønsker at alle skal få den samme aha-opplevelsen som jeg fikk, da jeg ble kjent med skogen på ekte for ni år siden.

Jeg visste da at skogen var en favoritt blant turglade nordmenn. Skogen holder alltid åpent, er gratis å bruke og er et eksepsjonelt «hotell» for en overnatting, som klasserom eller treningsarena. Den bidrar til å styrke folkehelsen her i landet.

På et foredrag på Skogselskapets landsmøte i mai fortalte psykologi-professor fra Universitetet i Bergen, Simone Grassine, at bare 120 minutter i skogen i løpet av en uke gjør underverker mot stress, angst og depresjon. Den «booster» amygdala, som er spesielt viktig for læring, hukommelse og sosial atferd! Hvilken lege, coach eller psykolog kan skilte med noe slikt?

Det at det faktisk er umulig å nå Norges klimaforpliktelser uten aktiv bruk av skogen, det var nytt for meg da jeg begynte å jobbe med skog. Trær er blant våre viktigste karbonlagre, og trær blir til produkter med lave klimaavtrykk. Når tømmeret brukes til langlevde produkter som bygningsmaterialer, og som erstatning for fossile eller

fossilintensive produkter, viser klimagassregnskapet at et aktivt og bærekraftig skogbruk gir et viktig klimabidrag.

Skogen har til alle tider vært en bærekraftig naturressurs som har vært høstet og gjenbrukt av generasjoner. Tømmerstokken har skapt verdier og sysselsatt folk over hele landet. Dette har ikke forandret seg, tvert imot har teknologi bidratt til at vi kan benytte denne naturressursen enda mer effektivt og klimavennlig. Likevel har forståelsen for denne tradisjonsrike næringen forvitret.

Kunnskap om skogen skal bli en naturlig del av vår felles allmennkunnskap

Vårt samfunnsoppdrag i Skogselskapet er å øke skogkunnskapen over hele vårt langstrakte land. Det gjøres av våre 16 fylkesskogselskap som opererer i hele Norge, fra Agder i sør til Finnmark i nord. Vi jobber for at skog skal bli en naturlig del av vår felles allmennkunnskap. Skogeier må bli trygg i rollen sin og det tilhørende samfunnsansvaret, barn og ungdom må få skog på timeplanen og bruke skogen som læringsarena, og opinionen må se hele bildet av skogen og ikke bare bruddstykker av konflikter som for ofte får spalteplass i media. Vi i Skogselskapet mener

at interessene rundt skogen kan gå hånd i hånd, uten unødvendig høyt konfliktnivå.

Jeg mener skog er undervurdert. Kombinasjonen folkehelse, klimavinner og grønn næring er uslåelig og må bli verdsatt og sett av flere.

Med alle de egenskapene skogen representerer, vil jeg være skogens venn. Noe jeg har blitt i min nye jobb, gjennom å tale dens sak i min nye rolle som administrerende direktør og stolt medlem av Skogselskapet.

I denne utgaven av Skog & Miljø anbefaler jeg deg å lese om de store satsningene JOB:U og Kong(l)le for en dag, i tillegg til å se på alle arrangementene som Skogselskapet løfter med sin tilstedeværelse rundt om i landet. Saken fra Viken om kompetanseheving til nye skogeiere må du også få med deg. Og på side 26 ser du størsteparten av de ansatte i fylkesskogselskapene. God lesing!

Helene Nygaardsvik Ruud

Helene Nygaardsvik Ruud
Administrerende direktør

Kong(l)e for en dag 2024:

38 170 nye kong(l)er i skogen!

Fra Finnmark i nord til Agder i sør: 38 170 elever fra 1.–7. trinn hadde en skoledag i skogen, da Kong(l)e for en dag 2024 gikk av stabelen.

2048 skoleklasser deltok. Alle landets fylker var representert, og 263 av 357 kommuner. Det er deltakerrekord – i år igjen, fjerde år på rad!

Kong(l)e for en dag er en blanding av digital undervisning og praktiske oppdrag. Etter å ha sett en lærerik film om skogen kan elevene velge mellom praktiske, kreative eller realfaglige oppdrag som både dekker læreplanmål og lar elevene lære om skogen på en morsom måte, og er utarbeidet i samarbeid med våre gode venner i Skogkurs.

SPOR OG SPORTEGN

Tema for årets Kong(l)e for en dag var spor og sportegn, og elevene kunne velge mellom oppdragene Land art i nærskogen, skogen som matfat, og nedbrytningstid til avfall i skogen.

Jeg blir rørt av å se alle bidragene og tilbakemeldingene som kommer inn fra skolene, som viser at de legger alt i å utføre oppdragene og har en gøy dag ute i skogen.

Kjersti Aurora Kolstad

– Det er utrolig gøy å se hvor stort Kong(l) for en dag har blitt på fire år. Jeg blir rørt av å se alle bidragene og tilbakemeldingene som kommer inn fra skolene, som viser at de legger alt i å utføre oppdragene og har en gøy dag ute i skogen. Jeg tror mye av suksessen handler om godt samarbeid på tvers av Skogkurs og Skogselskapet, sier prosjektleder Kjersti Aurora Kolstad i Skogselskapet.

Etter gjennomføringen strømmet det inn bilder av bidrag fra hele landet. Kommentarene fra lærere som deltok er også hyggelige:

«Kjempegøy opplegg hvor elevene får vært kreative, blir bedre kjent i nær-området og er aktive», sier en lærer fra Jaer skole på Nesodden, og «Det er et viktig budskap om naturen som blir delt», sier en lærer fra Flosta skole i Arendal.

–Det er herlig å se hvordan vi kan inspirere lærere og elever til å bruke skogen enda mer som en læringsarena, sier kommunikasjonsrådgiver May-Sylvi Skinnerlien fra Skogkurs.

UTESKOLE I FORSKNING, LÆREPLAN OG PRAKSIS

Uteskole er mer og mer aktuelt i skolen. I læreplanverket (Lg7, LK20) framheves viktigheten av at barna skal få lære ved å gjøre, få stimulert sin utforskningstrang, leke, bevege seg, undre seg og bruke sansene. I seksårsreformens sluttrapport som kom i sommer, heter det: «I våre observasjoner av uteskole finner vi igjen mye av dette. De utforsker natur, eksperimenterer, gjør

Team Kong(l)e: F.v. Helene Bakke Oudenstad, Anna-Lena Albertsen, Karl Henrik Skinstad Berke, Håvard Lilleheie, May-Sylvi Skinnerlien og Kjersti Aurora Kolstad.

praktiske oppgaver i matematikk og norskfaget, har stafett og leker fritt. Barna uttrykker at uteskole er gøy og at det er lystbetonte aktiviteter når de er ute.»

Forskning viser også at grunnskoler med uteundervisning har mer motiverte elever. Uteskole gir store muligheter for praktisk, utforskende og opplevelsbasert læring, som er engasjerende og meningsfull for elevene.

«Ute er det ingen begrensninger med tak og vegger, og det gjør det mye lettere for en del barn å ta del i læringsaktiviteter», uttaler en av førsteklasselærerne i rapporten.

SKOG PÅ TIMEPLANEN

– Skogselskapet er stolt av å være med på å levere skog på timeplanen, i skogen! Gjennom prosjekter som Kong(l)le for en dag sørger vi for at kunnskap om skogen blir en naturlig del av vår felles allmennkunnskap hos nye generasjoner. Skogen har en nøkkelrolle i noen av de virkelig store utfordringene vi som samfunn står i, og skogen er en vinner. Den leverer på klima, folkehelse og grønn verdiskaping, sier Helene Nygaardsvik Ruud, administrerende direktør i Det norske Skogselskap. 🌿

Sendingene byr på fakta, oppgaver og underholdning. I rollen som Skogen Kong(l)le har vi med oss Håvard Lilleheie på laget, kjent fra teater, film og TV.

Fra våre gode samarbeidspartnere Høyt & Lavt klatreparker og Brusletto kan vi dele ut flotte premier til tre tilfeldige skoleklasser. Førstepremien gikk til 7. trinn ved Berge skole i Lyngdal (Agder), 4. trinn ved Åmot barne- og ungdomsskole (Innlandet) kom på andreplass og tredjeplassen gikk til klasse 3a ved Komsa skole i Alta (Finnmark).

Les mer om opplegget og se sendingene på nettsiden kongle.skogselskapet.no

Positive ungdommer på kurs tross varmerekor i Trøndelag. Høyt forbruk av drikkevann, og ungdommene sto på og arbeidet i skogene i Steinkjer.

JOB:U 2024:

Suksess med ryddesag

Tallene viser at JOB:U rekrutterer unge til skognæringen. Nå starter arbeidet med å sikre prosjektet varig støtte.

Rekrutteringsprosjektet JOB:U tilbyr det som må være verdens mest populære sommerjobb for unge mellom 15 og 25 år. Det var hard konkurranse: 750 søkte om sommerjobb i skogen i år, 154 fikk tilbud. Prosjektet ble gjennomført i 10 av landets 15 fylker. 100 prosent (!) av de unge skogsarbeiderne vil anbefale andre unge å bruke sommeren til ungskogpleie. 320 unge har hatt sommerjobb gjennom JOB:U siden 2021. 40 prosent av disse har gått eller vurderer å gå videre med utdanning eller jobb innen skognæringen.

GOD PROSJEKTMODELL

– Vi har funnet en modell som fungerer godt, sier Lars Erik Rønningen i Skogselskapet, som er prosjektleder for JOB:U.

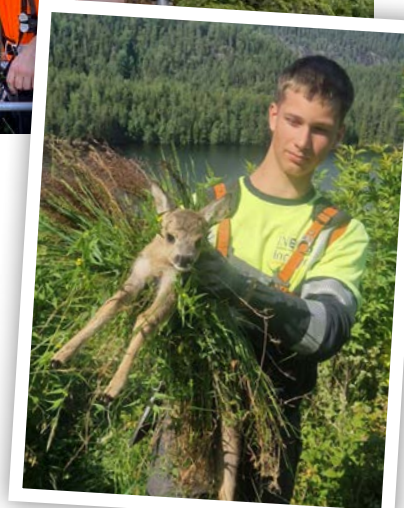
Historien bak suksessen er omtrent slik: Det begynte i Eidskog, hvor ungdommer fikk sommerjobb i kommuneskogen for å jobbe med ungskogpleie

og planting. Målet var å rekruttere til skognæringen. Da Lars Erik Rønningen kom til Skogselskapet i Hedmark og skulle starte rekrutteringsprosjekt der, la han merke til noe:

Det er viktig å skape en bredere forståelse for hva moderne skogbruk innebærer.

– Vi så på søkertallene til skogfag på Sønsterud. Det var markant flere søkere fra Eidskog enn fra andre kommuner. Vi så på prosjektmodellen deres og hvordan vi kunne videreutvikle den,

En sommerjobb i skogen byr på mer enn bare lærdom om skogbruk. Her ble en rådyrkalv reddet fra ryddesaga og gjenforent med sin mor i Midt-Telemark kommune.

og prøvde oss litt fram i noen Glåmdalskommuner i 2019, og som et Hedmarksprosjekt i 2020, forteller Rønningen.

OPPLÆRING

Elementer som ble lagt til var blant annet et samarbeid med nettopp Sønsterud, for å legge inn nødvendig opplæring og kursing.

– Det er fint med base på en naturbrukskole, også for å vise noen av mulighetene som følger med å velge en slik retning. Vi har også lagt inn en kompetansedag i skogen omtrent midtveis i sommerjobb-perioden, som for de fleste er på tre uker. Etter en drøy uke i skogen er det mange som kjenner på ømme muskler – da synes vi det

Kompetansedag: JOB:U-deltakerne fra Team Våler og Åsnes besøker en drift i Våler kommuneskog, og får titt i maskinen og snakke med maskinføreren om å jobbe i skogbruket.

passer bra med en skoledag hvor de både kan få tatt seg inn litt, og få noe mer teori om skog og skogbruk. Vi tar utgangspunkt i skogens omløp for å snakke om tiltakene som gjøres. Da har de unge skogsarbeiderne allerede noen knagger å henge den nye kunnskapen på, og får ekstra motivasjon før den siste perioden i skogen, sier han.

FRA LOKALT TIL NASJONALT

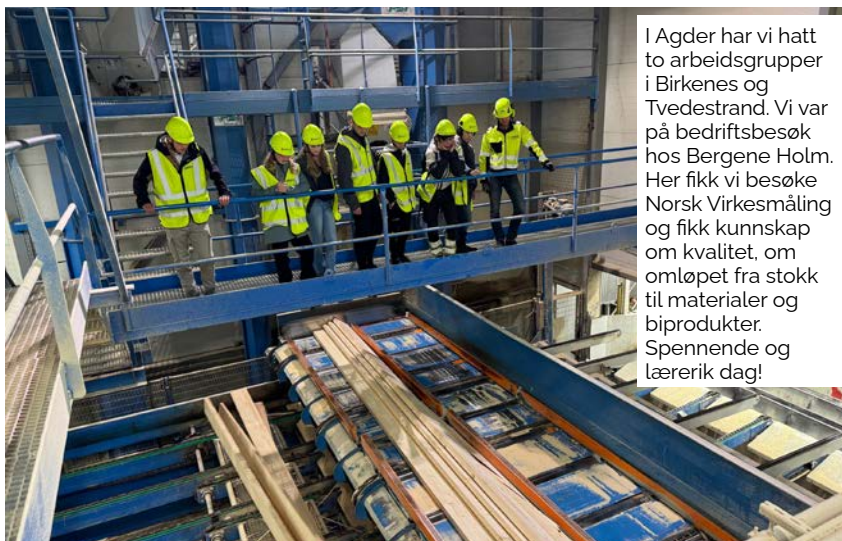
I 2021 ble det et Innlandet-prosjekt, da både fylkeskommunen og Gjensidigestiftelsen støttet prosjektet økonomisk, og næringen ble involvert. I 2022 ble JOB:U et nasjonalt prosjekt, støttet av Verdiskapingsfondet, og i samarbeid med Velg Skog.

GODE SAMARBEID

– Vi ser at prosjektet virker, og det er etablert brede, gode samarbeid mellom kommuner, allmenninger, skoler, næring, fylkesskogselskap og andre. Lokal tilpasning er nødvendig for å få dette til. Det varierer fra sted til sted hvordan opplæringen gjøres, det er ikke overalt det er naturbruksskoler. Jeg jobber for å etablere samarbeid med så mange kommuner som mulig, for å få enda flere ungdommer ut. Den andre store oppgaven er å skaffe varige midler til å drive dette, sier prosjektlederen.

Prosjektleder Ruben Bøtun (midten) med ungdommene i Gloppen under befaringsgang i ungskogpleiefelt.

I Agder har vi hatt to arbeidsgrupper i Birkenes og Tvedestrand. Vi var på bedriftsbesøk hos Bergene Holm. Her fikk vi besøke Norsk Virkesmåling og fikk kunnskap om kvalitet, om omløpet fra stokk til materialer og biprodukter. Spennende og lærerik dag!

SØKER VARIG STØTTE

I midten av september ble det klart at hovedutvalg for næring i Innlandet fylkeskommune støtter JOB:U i to år til, med 1,28 millioner kroner. Innstillingen fra fylkeskommunedirektøren var i utgangspunktet avslag, fordi tiltaket har fått støtte i flere år og «skal nå være en del av den ordinære driften til Skogselskapet i Hedmark. Det er de som er prosjekteier».

– Vi er veldig glade for videre støtte fra Innlandet. Uten økonomisk støtte, ingen JOB:U. Det er sånn det er. Men vi må jobbe for å finne varige løsninger på dette. Prosjektet bidrar til rekruttering til bransjen, men gir også mye til de unge som ikke velger en vei innen skognæringen. De lærer mye både om hva det

vil si å jobbe i skogen, om omløpet i skogen, og hvor stor betydning skogen har på mange områder i samfunnet. Det tar de med seg uansett hvilken retning de velger, sier Rønningen.

MEDIEOPPMERKSOMHET

Rekrutteringsprosjektet får stor medieoppmærksomhet – denne sommeren var journalister med ut i skogen i mange deler av landet.

– Det synes jeg er gøy. Det er viktig å skape en bredere forståelse for hva moderne skogbruk innebærer. Når vi vet at rundt 40 prosent av JOB:U-deltakerne faktisk vurderer utdanning eller jobb innen skog, er det fremtidens skognæring som er med på å vise fram dette, konstaterer en fornøyd Rønningen. 🐾

De nordiske jakt- og fiskedagene

For mange er jakt- og fiskedagene i Elverum en årlig tradisjon. I år markerte storarrangementet på Skogmuseet sitt 60-årsjubileum og det var nærmere 30 000 besøkende innom.

Skogbrukstunet, som Skogselskapet er ansvarlig for, er særlig godt besøkt. Her samarbeider flere aktører fra skogbruket for å skape engasjement og kunnskapsformidling rundt skog – og skogbruk. Det ble blant annet diskutert skog som natur og naturressurs og snekret trehytter med både barn og voksne.

Motorsagshowet er en klassiker og ble igjen en stor suksess. Showet bød på både kjedebytte, kvisting, høy lyd og god lukt.

Tunet var særlig godt besøkt under bålpraten, hvor administrerende direktør Helene Nygaardsvik Ruud i Skogselskapet, administrerende direktør Gudmund Nordtun i Glommen Mjøsen Skog, direktør Kjetil Lund i NVE, statsforvalter i Innlandet Knut Storberget, finansminister Trygve Slagsvold Vedum, Elverum-ordfører Lillian Skjærvik og fylkesordfører Thomas Breen i Innlandet utgjorde panelet, som ble styrt av tidligere NRK-journalist Kari Toft.

Finansminister Vedum og statsfor-

Lars Erik Rønningen fra Skogselskapet i Hedark i samtale med finansminister Trygve Slagsvold Vedum.

valteren i Innlandet, Storberget, tok seg også tid til en uformell skogprat med vår administrerende direktør. Som utdannet kommunikasjonsrådgiver hadde hun naturligvis med seg opp-takeren for å sikre noen gode samtaler om skog på tape.

– Skogbruket er fantastisk ved at det forvalter en viktig ressurs, og samtidig sørger for å overbringe en enda bedre ressurs til neste generasjon, sa finansminister Trygve Slagsvold Vedum i bålpraten.

Både finansminister Trygve Slagsvold Vedum og statsforvalter Knut Storberget tok seg tid til å snakke med Skogselskapet. En skogkaffe-skål med vår administrerende direktør Helene Nygaarsvik Ruud ble det også tid til.

Vedum understreket blant annet at Skogselskapet spiller en viktig brobyggende rolle i dagens opphetede debatt om skogbruk.

Knut Storberget påpekte viktigheten av saklig, nøktern og god informasjon om fordelene ved et rasjonelt og aktivt skogbruk. Han mener Skogselskapet og andre skogaktører har en stor jobb å gjøre her og ønsket Skogselskapet spesielt lykke til. 🌿

Ungskogpleie og god skogprat på Dyrsku'n

I september ble Dyrsku'n atter en gang arrangert i Seljord. Skogselskapet i Buskerud og Telemark sto på Skogtunet sammen med andre skogaktører.

Skogtunet er den «grønne lunge» på Dyrsku'n, et lite pusterom fra travle handlegater og et godt eksempel på det gode samarbeidet internt i Skogselskapet. Her bidrar foruten Skogselskapet i Buskerud og Telemark som prosjektleder også mannskap fra

En fornøyd gjeng fra Skogselskapet som leverte topp innstas gjennom hele helgen. Fra venstre: Karl Henrik S. Berke, Erik Faye-Schjøll, Vilde Sætre, Vegar Hvamb og Ingvild Fliflet.

Skogselskapet i Vestfold, Skogselskapet i Østfold, Skogselskapet i Oppland og Det norske Skogselskap. Vi kokte skikkelig bålkafe og serverte over 2500 kopper kaffe over gode samtaler.

Med 90 000 besøkende gir Dyrsku'n oss muligheten til å treffe mange store og små. Vårt mål med skogtunet er å vise frem skogbruket som en viktig ressurs. I år ga vi ekstra oppmerksomhet til ungskogpleie. I samarbeid med dyktige instruktører fra Skogkurs ble det holdt minikurs i ryddesag. I tillegg hadde skogtunet en egen ungskog-

pleie-quiz med en proff ryddesag som hovedpremie.

Nesten 900 små og store besøkte Skogselskapets tradisjonelle «barne-skog», en sti full av spørsmål for de minste. På slutten av turen fikk alle premie for innsatsen.

Skogselskapet bidrar årlig til Skogtunet på Dyrsku'n. Vi har ansvar for planlegging, organisering og gjennomføring av innhold til Skogtunet. Sammen med andre aktører ble Dyrsku'n igjen et samlingspunkt med skogfaglig innhold. ☞

Takk til de andre bidragsyterne på årets Skogtun:

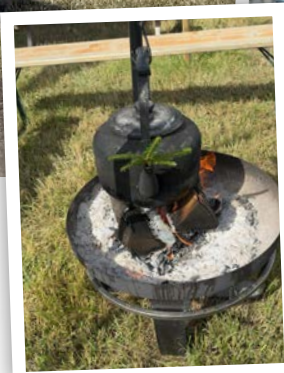
- ☞ Statsforvalteren i Vestfold Telemark
- ☞ AT Skog
- ☞ Skogkurs
- ☞ Norgesplanter
- ☞ Velg Skog
- ☞ Komatsu
- ☞ Søve vgs. Avd. Nome
- ☞ Universitet i Sørøst-Norge

Stuttrest & Himlaga

Stuttrest & Himlaga er en festival der det handler om å framheve lokale råvarer, lokale produkter og lokale produsenter i Aurskog-Høland.

Aurskog-Høland kommune ved Fagleder skogbruk arrangerte en egen skogstand for alle aktørene i det lokale skogbruket, hvor Skogselskapet i Oslo og Akershus deltok sammen med Glommen Mjøsen Skog, Viken Skog, Stangeskovene og Kjelle videregående skole. Vi serverte helgrillet villsvin, delte ut granplanter og selvsagt bød vi på skaukaffe.

Markens Grøde i Rakkestad

Markens Grøde er en landbruksmesse som har knyttet til seg en solid publikumsmasse, og i år tok over 10 000 store og små turen innom. Messen presenterer et stort mangfold av både mat, kultur, skog og landbruk. Her var det aktiviteter for barnefamilier på gårdstunet og for den aktive bonden var det utstillinger av det siste av landbruksredskaper. I Klimalåven var det ulike fagforedrag hele helgen – så her fikk alle påfyll av den sort opplevelser, verdier og kunnskap som varer lenge.

Skogselskapet i Østfold hadde skogstand sammen med Glommen Mjøsen Skog og Viken Skog hvor vi hadde mange hyggelige samtaler om skogbruk og framtidsskogen. For barna hadde vi aktiviteter som natursti, konglekasting, artskonkurranse på fugler og dyr og bygging av DaVinci-bro. Spennende og artige oppgaver som barna koste seg med. De fleste barna ble også godkjente som Skogens banevokter, og fikk flott rød caps som premie.

Spesielt hyggelig var det at landbruk- og matminister Geir Pollestad tok turen innom for en skogprat og en smak av villsvin. 🐾

Fin stemning ved Nallovarrevannet i Alta. Foto: Nina Østlyngen

Besteforeldrenes klimaaksjon i Alta

Finnmark skogselskap hadde en meget fin tur sammen med 27 svært så ivrige besteforeldre. Temaet var flatehogst.

Vi gikk ut på ei flate som ble hogd for fire år siden hvor det i en periode for 50-70 år siden hadde blitt drevet plukkhogst. Flata var på 320 dekar og volumet som ble kjørt ut var 620 m³. Plukkhogst har vært en vanlig hogstmetode rundt om i landet i tidligere tider. Resultatet er nedslående ved at man til stadighet tok ut de fineste trærne og lot «skrap»skogen stå, som igjen sørget for dårlig frøforyngelse. På den flata vi sto på var hogstuttak ca. 2 m³ pr daa, og det normale ved en slik alder burde vært rundt 7-8 m³ pr. daa dersom man kunne hogd på en bedre måte og latt de riktige trærne stå igjen som frøtrær.

God skogskjøtsel, planting og omsyn til flerbruk er også viktig i klimasammenheng. Jo bedre man steller skogen og faunaen, jo større betydning får skogen

i klimasammenheng. Kortversjonen av fotosyntesen ble visualisert og forklart på den enkle måten ved å vise en vedkubbe: Trær puster ut det vi puster inn, og vi puster ut det trær puster inn! Som sagt en enkel måte, men også enkelt å forstå skogens bidrag i klimasammenheng.

Senere så vi på kjuker, lav, sopp og vi gikk forbi granbestand, lerkeskoger og stelt furuskog. Felles for de alle var at stelt skog binder og lagrer klimagasser bedre enn om vi ikke gjør noe med skogen. Gammel furuskog som krocket seg i alle retninger er fascinerende og det er mye av denne barkskogtypen opp mot tregrensa. Vel framme ved Nallovarrevannet kokte vi kaffe og tok en lang og fin rast før vi gikk en annen trase tilbake. ☺

FAKTA

- ☞ Besteforeldrenes klimaaksjon ble lansert høsten 2006, etter initiativ fra høgskolebibliotekar Halfdan Wiik på Stord.
- ☞ Har markert seg gjennom flere opprop med støtte fra kjente besteforeldre innen politikk, kulturliv og kirken.
- ☞ Fram til sommeren 2012 var det et nettverk tilknyttet Framtiden i våre hender. Deretter en vanlig medlemsorganisasjon som mobiliserer «mennesker i besteforeldrealderen».

www.besteforeldreaksjonen.no

Skogselskapets Atle Almeland og Helene Nygaardsvik Ruud fremhevet skogens mange fordeler og potensial på Vestlandet.

Stort potensial for vestlandsskogbruket

I et foredrag holdt av Skogselskapet på den årlige Vossasamlingen, som ble arrangert av Vestland Skognettverk i slutten av august, var det skogens potensial og infrastrukturens betydning som fikk oppmerksomhet.

TEKST: SKOGSELSKAPET I BERGEN OG HORDALAND

Daglig leder Atle Almeland i Skogselskapet i Bergen og Hordaland hadde med seg administrerende direktør i Det norske Skogselskap, Helene Nygaardsvik Ruud, som da hadde vært i stillingen i seks uker, til Voss for å lære mer om Vestlands- og kystskogbruket.

UTFORDRINGENE STÅR I KØ

Vestlandet har mye granskog med god tilvekst, men topografien er krevende

og det er behov for nye tilkomstveier og utbedringer av det kommunale og fylkeskommunale vegnettet. Nå og fremover blir det hogget mye av granskogen som ble plantet på 50 og 60 tallet. Gode priser gir optimisme og pågangen for å hogge er stor, noe som kan føre til for tidlig hogst. Dette gir store tap i alle ledd av verdikjeden, og tidlig hogst gir heller ikke samfunnet en optimal klimagevinst.

En annen utfordring er mangelfull

infrastruktur. Resultatet av dette blir ofte at bare deler av hogspotensialet blir tatt ut. Dette kan igjen resultere i for lavt skoggrunnlag for å bygge skogsvei seinere.

Rekruttering av nye planter kan også by på utfordringer i form av varierende plantemateriale og laber interesse for utplantning.

Og til slutt skader fra gransnutebille og viltskader på toppen av dette.

Skogbruket er ungt i store deler av

Vestlandet, og det er behov for opplæring, spesielt innen økonomi, hogst-tidspunkt og skogkultur. Rådgivning innenfor disse områdene er en prioritert satsing for Skogselskapet i Bergen og Hordaland.

INFRASTRUKTURENS BETYDNING

Bedre infrastruktur er nøkkelen til å utvikle skogbruket fremover. Dette øker fleksibiliteten for valg av driftsmetoder, gir lett tilgang for hogst og gjør det lønnsomt å ta ut skogressurser som ellers ville vært utilgjengelige. Det

gir også muligheter for å utvikle skogbruket på en ny måte. Det blir lettere å få ut plantemateriale og en enklere oppfølging av ungskogpleie. Flerbruksveier til bruk for allmenheten gir også samfunnsgevinst i form av tur- og rekreasjonsområder.

OPPFORDRING TIL KOMMUNENE

Skogselskapet i Bergen og Hordaland oppfordrer kommunene til å forlange gode byggeplaner som ivaretar naturmangfoldet. Den skal inneholde lengde og tverrprofiler, masseberegning og

byggebekrivelser. Områdeplanlegging på tvers av eiendomsgrenser gir ofte bedre og billigere løsninger. God planlegging og gjennomførelse av byggingen er både skognæringen og allmenheten best tjent med. ☞

Skogselskapet i Møre og Romsdal med stand på Dyregod-dagane

Helga 6. til 8. september var det duket for årets utgave av Dyregod-dagane på Batnfjordsøra hvor rundt 13 000 besøkte messa i løpet av helga. Helga var preget av strålende vær og «sydentemperaturer» opp imot 25 varmegrader.

Skogselskapet i Møre og Romsdal stilte med stand sammen med Allskog. Hovedaktiviteten gjennom helgen var quiz med Skogens brannvokter, og rundt 400 små (og noen store) ble vervet som skogbrannvakter.

På standen ble det også vist fram ulike plantearter og plantetyper som tilbys gjennom samarbeidet med Skogplanter Midt-Norge. Gransnutebilla er et kjent problem i Møre og Romsdal, så det var mye interesse for M60-planter behandlet med Woodcoat.

Som seg hør og bør på en Skogselskapet-stand ble det fyrte opp i bålpanna og kokt ordentlig bålkafe. Her ble det mange trivelige samtaler med skoginteresserte.

Prosjektet har fått gode tilbakemeldinger, noe som inspirerer til videre utvikling.

Nye skogeiere – vår viktigste målgruppe?

Skogen trenger aktiv og god forvaltning, og nye skogeiere trenger kunnskap, nettverk og inspirasjon. Som en startpakke til nye skogeiere har Skogselskapene i tidligere Viken-regionen i vår og i høst invitert til skogkvelder med grunnleggende innføring i skog og skogbruk. Med fullført pilotprosjekt er det på tide å oppsummere og se på mulighetene videre.

TEKST OG FOTO: SNORRE SYNNESTVEDT, SKOGSELSKAPET I OSLO OG AKERSHUS

Hvert år skifter rundt 1000 skogeiendommer i Viken-regionen eiere. De fleste nye skogeierne har aldri før hatt ansvaret for å forvalte en skogeiendom, eller formell kompetanse innenfor skogbruk. Skogselskapene i Østfold,

Akershus og Buskerud vil bidra til at de nye skogeierne har gode forutsetninger for å forvalte sin egen skogeiendom, og har derfor etablert et prosjekt hvor målgruppen nettopp er det årlige tilfanget av nye skogeiere. Målet er flere

aktive skogeiere, med høyere kompetanse og økt investeringsvilje i skogkultur.

I samarbeid med lokale skogbruks-sjefer inviterte vi våren 2024 over 300 nye skogeiere til skogkveld i deres kommune (se faktaboks). Det ble

gjennomført 10 arrangementer, med til sammen 76 deltagere. Det var flere som møtte opp sammen med ektefelle/medeier/familiemedlem, så antallet eiendommer representert var noe lavere. Vi planlegger tre skogkvelder til i høst.

Det er tydeligvis et stort behov for slik tilpasset informasjon, og vi hadde funnet riktig faglig innhold og passe nivå.

DEKKER ET BEHOV

Tilbakemeldingene fra deltagerne har vært utelukkende positive. Det er tydeligvis et stort behov for slik tilpasset informasjon, og vi hadde funnet riktig faglig innhold og passe nivå – og ikke minst en egnet arena. Som oppfølging videre, og måter å lære mer på, ønsker de fleste seg befarig i egen skog eller skogkveld med andre skogeiere, i tillegg til skogkvelder inne eller på skjerm.

Tilbakemeldingene fra både deltakere og skogbrukssjefene vi har samarbeidet med tilsier at dette er et prosjekt Skogselskapet bør fortsette med. Antall nye skogeiere som deltok i utprøvningsfasen var kanskje ikke så stor som vi håpet, men vi tenker det er sannsynlig at flere nye skogeiere vil bli med etter hvert som prosjektet blir mer kjent. Utfordringen vår nå er å tilpasse og organisere omfanget av skogkvelder i nye kommuner, og å utvikle et videre tilbud til deltagerne for å fylle på med kunnskap og å holde engasjementet for skogen varmt.

STØTTE FRA STATSFORVALTEREN

Statsforvalteren i Oslo og Viken støttet prosjektet i 2024 med fylkesinntrukne rentemidler, og det har vært forankret

Håvard Midtskogen fra Skogselskapet i Oslo og Akershus gir innføring i skog og skogbruk og de nye skogeierne lytter oppmerksomt.

i næringsorganisasjonene ved at representanter fra Viken Skog, Glommen Mjøsen Skog og Norskog har vært med i en styringsgruppe. Denne gruppen

støtter også at vi utvikler prosjektet videre – både i vår region, men også ved å se på muligheter for samarbeid med nabofylker og nasjonalt. 🌿

Pilot-kommuner 2024

- 🌿 **Østfold:** Fredrikstad, Moss, Råde, Aremark, Marker og Skiptvet
- 🌿 **Akershus:** Lillestrøm, Vestby, Follo (Nordre Follo, Ås, Frogn, Nesodden,) Lørenskog, Rælingen, Eidsvoll og Asker
- 🌿 **Buskerud:** Sigdal, Kongsberg, Øvre Eiker, Modum og Rollag

Ut i skauen: Maskinell skogsdrift på agendaen

Ut i skauen har etablert seg som et populært arrangement. Rundt 80 personer deltok på årets fjerde og siste «skogmøte», som hadde tema maskinell skogsdrift og hensyn til naturen.

Ut i skauen arrangeres av Skogselskapet i Vestfold, skogeierlagene i Vestfold og Statsforvalteren i Vestfold og Telemark. I år har det vært to møter med tema ungskogpleie, i ulike typer skog, og ett hvor framtidsskogen stod på agendaen: Hvordan skape skog som tåler endret vær og klima?

Årets siste Ut i skauen foregikk i Holmestrand i slutten av september, og tok for seg maskinell skogsdrift og hensyn til naturen. Aktuelle spørsmål var blant annet hvordan maskinfører

og skogeier løser hensyn til miljøfigurer, ønske om lukkede hogstformer og utfordringer med sporskader.

Skogsveibygging og vedlikehold kom også opp – skogbrukets infrastruktur er til nytte også for friluftsliv og beredskap.

Skogeierlaget er vertskap i prosjektsamarbeidet, og har også ansvar for å finne egnet sted, avklare med grunneiere og planlegge gjennomføringen. Prosjektgruppa samarbeider om å finne egnede foredragsholdere for det aktuelle temaet.

Knut Ivar Løken, nå pensjonist, men kjent for mange fra faggruppen for skog og utmark hos Statsforvalteren i Vestfold og Telemark, løste de fram-møtte gjennom programmet.

– Vi fikk se maskiner i arbeid med både sluttavvirkning og tynning, og et område med lukket hogst. Jeg vil skryte av skogeieren, som bevisst og aktivt hadde lagt til rette for friluftsliv og alle skogens forskjellige roller, sier Erik Faye-Schjøll, daglig leder i Skogselskapet i Vestfold.

Han synes Ut i skauen har blitt et trivelig og faglig godt opplegg, og ser fram til videre samarbeid om flere slike skogmøter i 2025. 🍃

Skogturné i Hordaland

Skogselskapa i Sogn og Fjordane og Bergen og Hordaland arrangerte totalt ni skogarrangement i september rundt om i Hordaland, ilag med skogeigarlaget AT Skog, Statsforvaltaren i Vestland.

Melom 70 og 80 skogeigarar/skoginteresserte deltok på fagarrangementa der det blei formidla om viktigheta av skogkulturtiltak i skogen. Ein gjekk også inn på tilskotsordningar i skogbruket i dei ulike kommunane,

og diskusjonar rundt tømmerprisar og tømmermarkedet framover. Alle deltakarane fekk godt med påfyll av skogfaget og nytta høve til å stille spørsmål og delta i skogdiskusjonar.

PEFC-kurs og skogkveldar i oktober/november

Skogselskapet i Sogn og Fjordane arrangerer tre PEFC-kurs mellom 28. og 30. oktober. Frå 1. januar 2024 må alle skogeigarar som har planar om å avvirke skog sjølv ha kurset for å kunne levere tømmer til tømmerkjøpar. Informasjon om kurs i Sogndal, Stryn og Eid finn ein på nettsidene våre.

Det blir også arrangert fleire fagkveldar på kveldstid der Skogselskapet i Sogn og Fjordane vil sei litt om skogsplanter, ungskogpleie og hogsttidspunkt.

Arrangementa blir i Luster, Sogndal og Vik kommune.

Honning fra skogen:

Smak av summing

– Trær er den mest stabile kilden til nektar for biene. Det er det mange som ikke vet, sier Erik Faye-Schjøll, birøkter og leder for Skogselskapet i Vestfold.

– Selje er det viktigste treet i skogen. Den blomstrer veldig tidlig, og er startskuddet for alle pollinerende insekter. Or og hassel gir pollen tidligere, men selje er den første som deler ut nektar. Å ha selje betyr at både humler og andre dyr får en god start på sesongen, sier Faye-Schjøll.

NEKTARSESONG

– Lønn er neste tre ut. Spisslønn har to-tre dager hvor den er full av nektar,

platanlønn har et par uker. Det er trær som er vanligere nordover og på Vestlandet enn i Vestfold, men for de som har lønn i nærheten, legg merke til hvordan summingen varer lengre rundt en platanlønn, sier birøkteren. Han er godt kjent med at platanlønn står på fremmedartlista.

– Men insektene har glede av den.

Faye-Schjøll har tidligere jobbet for Skogselskapet i Rogaland, først med prosjektet «Klimaskog», og senere som

daglig leder, men sluttet da familien flyttet til Tjøme for sju år siden. Da var det to bikuber med på flyttelasset – i dag har birøkteren 70 kuber plassert rundt på Tjøme og Nøtterøy. Tidligere i år gjorde han også retur til Skogselskapet, som leder for fylkesskogselskapet i Vestfold.

– Når lønna er ferdigblomstret kommer frukttrærne for fullt, før det er det hestekastanjen som blomstrer. Så er det en pause for skogstrærne før lindetrekket. Det er den store festen mot slutten av sommeren, konstaterer Faye-Schjøll. Gran og eik gir også nektar, men disse blomstrer bare år om annet.

LINDEBLOMSTRING OG BIEDØD

– Da er mange av humledronningene ferdige med jobben sin. De har produsert nye bihumledronninger, som spiser seg mette i lindeblomstringen før de graver seg ned for vinteren, sier han.

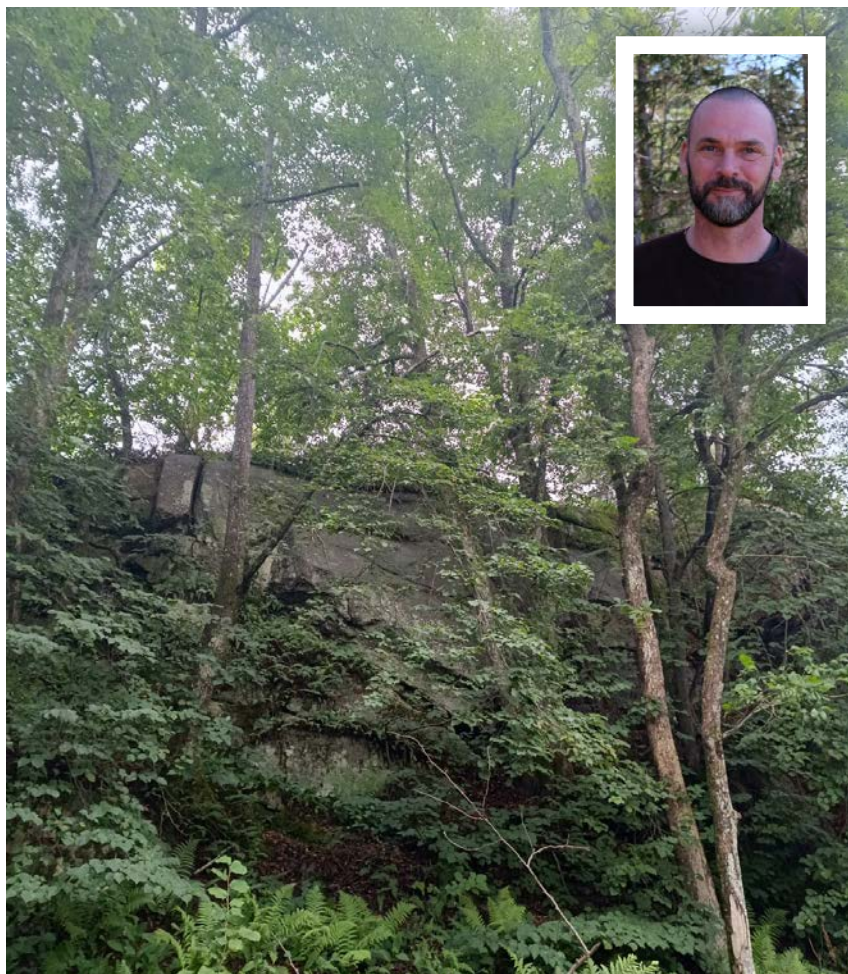
– Det er en seiglivet myte at lindetrær er giftige for bier og humler. Grunnen til at vi av og til ser en del døde humler ved lind som blomstrer sent, er at de dør av alderdom. De er ferdige med jobben sin.

Faye-Schjøll har en master i økologi, og er levende opptatt av skogen, dyrene som bor der, og bærekraftig høsting av ressursene fra utmark. Interessen for samspillet i naturen har økt i takt med bikube-beholdningen.

TRÆR STABIL KILDE

– Trærne er en stabil og veldig viktig kilde til næring for biene. Med dype røtter er trærne mindre sårbare for tørkeperioder enn blomster. Det finnes ikke en sikrere kilde – det er aldri et år hvor selja ikke gir nektar. Slike stabile kilder betyr mye.

Faye-Schjøll er opptatt av å dele kunnskap om dette samspillet, blant

Erik Faye-Schjøll (innfelt), birøkter og leder for Skogselskapet i Vestfold, tapper honning som for det meste er basert på blomster fra lindetrærne i skogen på Tjøme og Nøtterøy.

– Med bier føler jeg at jeg er med på å gjøre verden til et bedre sted – biene bygger opp naturen, de bryter den ikke ned, sier Erik Faye-Schjøll, som de siste sju årene har gått fra to til sytti bikuber.

annet til skogbruket og skogeiere som driver med ungskogpleie og tynning.

– Det er viktig å vite forskjell på lind, lønn og selje. Det er ikke sånn at lauv er lauv – ulike lauvtrær fyller ulike roller. Å rydde vekk alt av lauv er ikke bra. Lar man både en lønn og en selje stå igjen, blir både villbier og honningbier glade, sier Faye-Schjøll.

VIKTIG MED KUNNSKAP

– Skogeiere må selvsagt gjøre det de ønsker, men mange vet ikke hvor mye disse trærne betyr for insektene. Med kunnskap om det, gjør man kanskje andre vurderinger. Der hvor det er mye selje og lite lønn, kanskje passe på at ikke alle lønnetrærne tas?

– Et annet aspekt er jo at vi må forberede oss på et varmere klima, kanskje som sør i England. Barnebarna våre trenger kanskje en annen type skog enn det besteforeldrene våre plantet. Det mener jeg også er en nyttig refleksjon. Vi må skape framtidsskogen, og da er det nyttig med kunnskap om hvilke roller de ulike trærne spiller. Selv har jeg plantet ekte kastanje i hagen,

og har planer om å sitte der og grille dem om en femten års tid.

«NABOKLAGER»

Birøkter Faye-Schjøll kaller seg bonde uten gård – honningproduksjonen foregår i to store dobbeltgarasjer hjemme, mens kubene er plassert ut i nærområdet.

“

Trærne er en stabil og veldig viktig kilde til næring for biene. Med dype røtter er trærne mindre sårbare for tørkeperioder enn blomster.

– Ved at det finnes aktive birøktere blir folk i nabolaget ofte mer oppmerksomme på pollinerende insekter, og legger til rette for dem. Her i området

er det flere som lar plenen være blomstereng i perioder. Noen av naboene «klager» – det er tydelig forskjell på de lokale frukttrærne etter at det ble flere bier i området, og flere forteller om greiner som knekker på grunn av mye frukt, smiler Faye-Schjøll, og avslutter med en funfact:

SANNHETEN OM SKOGSHONNING

– Det finnes ett område hvor to dyrearter samarbeider om å lage menneskeføde, og det er når det er luseinvasjon på gran, furu og eik. Lusa bryter ned cellulose fra nåler og blader, omdanner det til sukker, og bæsjer det ut igjen. Det blir liggende på blader og barnåler fram til neste regnskyll. Er været fint så det samler seg opp nok, blir det fest for biene, som sanker det og lager honning. Birøktere kaller det «lusehonning», men det høres ikke så bra ut, så innen den honningen kommer så langt som til butikken er den omdøpt til «skogshonning» eller fruktsafthonning. Men det er bare å krysse fingrene for at lusa kommer, for det blir en helt fantastisk honning. 🍯

Ung skogeier med fremtidsrettede strategier

I en alder av 27 år tok han over familiegården ved Vestfjella i Aremark. Med en bachelor i skogfag og to og et halvt år som skogbruksleder for Glommen-Mjøsen har Andreas Natvig Skolleborg delt noen av sine erfaringer som ung skogeier med U:RED.

TEKST: ELIN JOHANNE BERGSTRØM, U:RED (SE FAKTABOKS)

Skolleborg forteller at han egentlig begynte å studere økonomi, men ga seg etter et år fordi han ville ta over gården og heller satse på det. Han var usikker på hvordan han skulle drifte gården, og da ble det et naturlig valg å studere noe som var viktig for drifta. – Jeg likte godt ressursøkonomi og planlegging i skogbruket, og skogforvaltning som var avsluttende oppgave på bachelor. Da fikk jeg praktisert mye av det jeg har vært gjennom så det var fint, deler Skolleborg.

AKTIV I ANDELSLAGET

I tillegg til skogen på 17 000 mål driver Skolleborg også med høner og korn og sitter som tillitsvalgt for Glommen Mjøsen. Siden han også jobbet som skogbruksleder synes han at han har fått et unikt perspektiv, både fra skogeiers og fra næringens side. Om vervet som tillitsvalgt forteller han: – Vi er på en måte eierne sine representanter inn til årsmøtet og har dialogmøter med styret og ledelse, sier vår mening, prøver å påvirke hvis det er saker vi ønsker å løfte og sier ifra hvis noe skurrer. Vi kommer for så vidt med skryt og ros også, hvis folk er fornøyde, forteller han.

ULIKE TAKTIKKER I FURUSKOGEN

Skolleborg forteller videre om skogen sin. – I hovedsak er det mye furuskog, med frøtrestilling og naturlig foryngelse,

– Å ha muligheten til å forvalte skogeiendom som jeg gjør her, er drømmejobben for meg nå. Det er moro å legge strategi og forhåpentligvis utvikle eiendommen. Da kan det gå an å gjøre en forskjell. Kanskje vi kan klare å øke tilveksten gjennom min tid? undrer ung skogeier i næringen, Andreas Natvig Skolleborg.

også har vi i de senere årene begynt å plante litt, spesielt på de litt midlere og bedre bonitetene.

En av hovedutfordringene for furuskogen hos Skolleborg er beiteskader, både fra elg, hjort, rådyr og hare.

– Derfor prøver vi litt nye foryngelsesmetoder på furua. Suppleringsplantning ved siden av naturlig foryngelse gjorde vi for første gang i fjor, så det blir spennende å følge opp, synes han.

I tillegg til suppleringsplantning har Skolleborg også felter med markberedning. Han forteller at det ble utført markberedning for første gang for to år siden, og at han nå prøver markberedning for naturlig foryngelse. – Forhåpentligvis kan markberedning bidra til å gi en jevnere start på bestandet i tillegg til flere gode planteplasser, men alt har jo en kostnadsside, påpeker han.

Skolleborg tror også han vil prøve ut lukka hogst på noen av arealene, men at drifta hovedsakelig vil holde seg lik som tidligere. Han understreker at hvis det står igjen en del trær etter en frøtrestilling er det flere verdier å gå inn å hente igjen senere. – Jeg synes frøtrestillingene har vært for glisne mange steder, en og to trær på målet som har pleid å blåse ned. Det utgjør en risiko hvis du skal forynge naturlig, så jeg har begynt å sette igjen mellom fem og åtte trær på målet etter jeg tok over. Da beholder jeg også et penere skogbilde rekreasjonsmessig.

FREMTIDSSKOGEN

Når Skolleborg blir spurt om hva han synes er mest utfordrende, svarer han at det er mange veier til Rom. – Å velge seg en strategi, er jo en utfordring. Det handler om hvorvidt de valgene jeg tar nå er riktige eller ikke. Selv om jeg har studert dette, så er det jo mye å drøfte med andre skogbrukere. Det er mange måter å legge opp skogbruk og skogsdrift på, men i det store og hele har det vel ikke vært store utfordringer foreløpig, oppsummerer han.

Skolleborg har også vært opptatt med å forbedre infrastrukturen i skogområdene sine, siden store arealer ikke har blitt driftet siden det ble drevet plukkhogst på eiendommen. – Det er absolutt lønnsomt å bygge vei for frem-

tiden uansett. Og skulle jeg måtte drive mer intensivt i form av lukket hogst, med mye inn- og utkjøringer, er det enda viktigere å ha et godt veinett, konstaterer han.

Du sitter på mange måter i kjernen av hva vi skal leve av framover, rett og slett. Det betyr virkelig noe. Det gir meg veldig mening å jobbe med skog.

Så hva tenker den unge skogeieren om framtidsskogen? Skolleborg peker på at han har prøvd å plante inn noe furu, selv på de beste granbonitetene, og syns det blir spennende å se om dette er verdt å fortsette med og kanskje gjøre noen områder om til blandingsbestand. – Dette kan bli viktig med tanke på klimaendringene, noe man spesielt ser etter tørkesomrene i 2018 og i fjor, mener han.

Skolleborg tror også at det kan bli aktuelt å blande inn mer lauv i framtiden. – Man kan jo si at man ikke bør legge alle eggene i samme kurv. Jeg tror flere skogeiere gjør lurt i å tenke slik. Også er det gøy å prøve å utvikle seg litt. Ikke nødvendigvis å gjøre noe nytt kun for å gjøre noe nytt, men fordi det er det riktige å gjøre, avslutter han.

– Til dere som har lyst til å studere skog må jeg jo innrømme at jeg er veldig fascinert av skog og skogbruk og skogfag. Det er en spennende utdanning, i tillegg til at det er høy jobbsikkerhet, mener Andreas Natvig Skolleborg.

Fakta om U:RED

Ungdomsredaksjonen i Norsk Skogbruk er et kreativt verksted for ungdom som studerer skogbruk og vil formidle nyheter fra næringen til unge lesere. U:RED, som de kaller seg, leverer jevnlig fagstoff til over 1300 unge følgere på Instagram. De får også prøve seg som journalister i Norsk Skogbruk, og takket være ei næring som ønsker å bidra, får alle som studerer skogbruk gratis abonnement på Norsk Skogbruk med tilgang på fagstoff og nyheter om bransjen – gjennom hele studiet.

Denne saken har også stått på trykk i fagbladet Norsk Skogbruk.

Skogselkapets medlemmer får fast rabatt på abonnement på Norsk Skogbruk:

Trykket blad: 910,- (ordinær pris 1070,-)
Digital utgave: 800,- (ordinær pris 910,-)

Send e-post til: abo@norsk-skogbruk.no

Ivrig lyttende
forsamling, Ola
Gram Dæhlen med
ryggen til «I love
Skog» på ryggen.
Foto: Simen
Skarkerud

Skogen under press:

Kan våre skoger overleve en temperaturøkning på fire til seks grader?

Lørdag 24. august samlet skogeiere, miljøvernere og lokalt engasjerte seg til Høgkorset i Brandbu Tingelstad Almenning for å delta på en fagdag arrangert av Skogselskapet i Oppland (SiO).

TEKST: SKOGSELSKAPET I OPPLAND

Med et dystert bakteppe av stadig økende klimautfordringer var spørsmålet alle ønsket svar på: «Tåler skogene våre en temperaturøkning på 4 til 6 grader i gjennomsnitt?» Klimaforskerne varsler at denne økningen kan bli en realitet innen 2100 hvis ikke innsatsen for å få ned utslippene forsterkes betraktelig.

SKOGENE SOM KLIMASOLDATER

Ordfører i Gran, Gunn Elisabeth Alm Thoresen, åpnet dagen med å under-

streke skogens betydning for både næringslivet og som rekreasjonsarena for lokalbefolkningen. – Skogen er ikke bare viktig for vår økonomi, men også for vår identitet og livskvalitet, sa hun. Thoresen uttrykte også hvor avgjørende det er å lytte til de ulike faggruppene som jobber med skog, spesielt i møte med de utfordringer som klimaendringene bringer med seg.

Dagens faglige program ble innledet av Øystein Løvli, daglig leder i Brandbu

og Tingelstad Almenning (BTA), som delte erfaringer om bærekraftig forvaltning av allmenningen. – Vi jobber kontinuerlig med tiltak for å sikre at skogene våre er robuste nok til å møte fremtidens utfordringer, forklarte Løvli.

KLIMAENDRINGER – EN EKSISTENSIELL TRUSSEL

Anne Aulie, seniorrådgiver hos Statsforvalteren i Innlandet, tok for seg de spesifikke utfordringene skogene vil

Fra Høyre mot venstre: Erik Eid Hohle, styreleder Skogselskapet i Oppland, Øysten Løvli i Brandbu og Tingelstad Almenning, Petter Nilsen, Naturvernforbundet i Gjøvik og Toten, Per Skorge adm.dir. Norges Skogeierforbund, Rolf Jørn Karlsen, Birdlife Oppland, og Anne Aulie, seniorrådgiver Statsforvalteren i Innlandet. Foto: Simen Skarkerud

møte i et endret klima. Hennes innlegg etterlot forsamlingen i en stemning av alvor og bekymring. Aulie pekte på at skogene allerede er under press fra menneskelig aktivitet, og en temperaturøkning på 4 til 6 grader kan føre til dramatiske endringer i skogens økosystem. – Vi kan forvente økt forekomst av mere nedbør, skadedyr, endringer i treslag, en høyere risiko for skogbranner og stormskader, advarte hun.

BÆREKRAFTIG SKOGBRUK SOM LØSNING

Per Skorge, administrerende direktør i Norges Skogeierforbund, fulgte opp med en noe mer optimistisk tone. Han understreket at norske skogeiere er ganske godt rustet til å møte de kommende utfordringene. – Gjennom bærekraftig skogbruk kan vi gjøre skogene mer robuste i møtet med klimaendringene og samtidig bidra til å redusere klimagassutslippene ved å bruke biomasse fra skog som erstatning for fossile råstoffer, sa Skorge. Han fremhevet også skogenes rolle som karbonlagre, som er avgjørende i kampen mot klimaendringer.

Erik Eid Hohle, styreleder i SiO, la til at skogbruket har et stort potensial til å erstatte fossile ressurser, spesielt til energiformål. – I Norge kan biovarme erstatte fossil energi og samtidig redusere behovet for vannkraft til oppvarming, noe som er en viktig del av overgangen til et mer bærekraftig samfunn, forklarte han og fortsatte: – Vi må imidlertid få opp farten i omstillingen fra fossilt. I 1980 var andelen fornybar energi 20 prosent og fossil energi 80 prosent. I dag er fordelingen fortsatt 20-80. Det er skremmende

”
Som skogens voktere har vi et ansvar for å sikre at skogene våre ikke bare overlever, men trives i møte med klimaendringene.

Ola Gram Dæhlen

hvor tregt omstillingen går, til tross for all kunnskap vi har om klimaendringene.

SAMARBEID PÅ TVERS AV SEKTORER

Rolf Jørn Karlsen fra BirdLife Oppland og Petter Nilsen fra Naturvernforbundet i Gjøvik og Toten understreket viktigheten av samarbeid mellom skogbrukere, miljøorganisasjoner og myndigheter. – Nedbygging av skogområder til veier, hyttefelt og annen infrastruktur har store konsekvenser for både miljøet og klimaet,

sa Karlsen. Han påpekte at slike irreversible arealbruksendringer må reduseres betydelig for å bevare skogens evne til å binde og lagre karbon.

TID FOR HANDLING

Møteleder og daglig leder i SiO, Ola Gram Dæhlen, avsluttet dagen med en kraftfull oppfordring til handling. – Som skogens voktere har vi et ansvar for å sikre at skogene våre ikke bare overlever, men trives i møte med klimaendringene. Vi må kombinere vår kunnskap om klima, økologi og skogbruk for å ruste skogene for fremtiden, sa Dæhlen.

Med dette budskapet i tankene, forlot deltakerne Høgkorset med en forhåpentligvis dypere forståelse for skogens utfordringer og en sterkere følelse av ansvar for å bevare den.

Siste del av arrangementet ble holdt på Energigården Eidsalm hvor Anders Eid Hohle orienterte om drift av jord og skog samt engasjementet innen klima og bioenergi gjennom firmaet Biodrift.

Fagdagen var en skikkelig påminnelse om hvor alvorlig situasjonen er og en påminnelse om at tiden for å handle er nå – for skogen, klimaet og fremtiden. 🌿

Med Fonnfjellet i bakgrunnen tok Skogselskapets ansatte oppstilling under ansattsamlingen. Foto: FotoKnoff.

Samling med våre skogengasjerte fylkesskogselskap på Meråker Brug

Da Skogselskapet skulle ha ansattsamling i Trøndelag, var det helt naturlig å holde den på flotte Meråker Brug. Administrasjonen i Skogselskapet i Trøndelag, ved Rannveig Kristiansen, Hans Chr. Brede og Erlend Grande, var arrangementskomite og besto oppgaven med glans.

Programmet inkluderte en god blanding av faglig innhold, utviklingsprosjekter, og strategiske diskusjoner for selskapets fremtidige utvikling. **Den overordnede målsettingen for disse samlingene er at Skogselskapene skal knyttes tettere sammen, peke ut en felles retning for hvordan gjøre skog til allmennkunnskap og engasjere rundt skog.**

Innom på skjerm var Oliver Moen Snoksrud, rådgiver i NIBIO. Han ga oss en siste oppdatering på skogressursene i Norge. Mens Monica Grindberg, skogsjef i Statskog, og Karin Klingenberg Hokstad, markeds- og HR-direktør i Allskog, stilte opp fysisk på Meråker for å utfordre oss på hvordan vi sammen kan kommunisere fremtidens skogbruk og Skogselskapets muligheter. Skogkurs var også innom

for å jobbe videre med ungdomsskolesatsningen som vi i disse dager samarbeider om – en satsning som engasjerer og som det er viktig at alle Fylkesskogselskapene er godt integrert i.

Meråker Brug viste seg fra sin beste side med solskinn med klar utsikt til Fonnfjellet. I god Skogselskapet-stil var måltidene hjemmelagde på bålpannen, det ble også felespill og tikkamp med stort engasjement. Det ble i tillegg en markering av Tore Dønheim som ble takket av etter 42 år. Se egen sak neste side.

En stor takk til Skogselskapet i Trøndelag for å ha gjort denne samlingen mulig, og for nok en gang å bevise at de er råde arrangere. 🍷

MERAKER BRUG

- 🍷 Eiendommene i AS Meraker Brug har et samlet areal på om lag 1,2 millioner mål, hvorav mer enn 200 tusen mål er produktiv skog.
- 🍷 Eiendommene ligger i Meråker, Stjørdal, Malvik og Steinkjer kommune.
- 🍷 Totalt eier Statskog 59 millioner dekar. Dette utgjør om lag en femtedel av Fastlands-Norge.
- 🍷 Statskog er med det Norges største grunneier.
- 🍷 Statskog kjøpte i desember 2022 Meraker Brug. Den totale prisen var om lag 2,65 milliarder kroner.
- 🍷 Statskog er heleid av staten ved Landbruks- og matdepartementet.

Kilde: statskog.no

Norges Vels medalje for lang og tro tjeneste til Tore Dønheim

Tore Dønheim begynte på Megarden planteskole den 1. april i 1982, og har blitt værende siden. I lønningslistene fra den gangen står han oppført sammen med 11 damer. Skogbruket er kjent for å være mannsdominert, men skogplanteskolene er nok et hederlig unntak. I alle fall vitner lønningslistene til Megarden planteskole om det.

42 år er lang tid, og det er faktisk en tredjedel av Skogselskapets historie!

Megarden planteskole ble etablert i 1937, og Tore har vært en del av nesten halvparten av planteskolens historie. I løpet av alle disse årene har Tore både fått oppleve toppen og bunnen av Megarden planteskole sin levetid. I 1991 ble det levert 3,4 millioner skogplanter fra Megarden planteskole. Drifta gikk som det suste, og Skogselskapet i Møre og Romsdal så lyst på fremtiden. Utover 90-tallet ble det gjort betydelige investeringer, og et fullstendig oppgradert produksjonslokale sto klart til bruk i 1996. Dessverre er det ingen trær som vokser inn i himmelen, og etter at landbruksminister Lars Sponheim besluttet å fjerne tilskuddet for skogplanting i 2002 så kollapset markedet totalt. Riktignok ble tilskuddet gjeninnført, men markedet tok seg aldri opp igjen til gamle høyder. Salget av skogplanter fra Megarden nådde et bunnpunkt i 2006 med 270 000 solgte planter. Det ble prøvd ut forskjellige alternativer for å holde hjulene i gang, deriblant produksjon av store planter til gartnæringsringen og vedproduksjon. Nedskjæringer ble uunngåelige, og Tore ble sistemann som sto igjen. Han tok da over som daglig leder både for Megarden planteskole og Skogselskapet i Møre og Romsdal.

Tore har i tiden etter at han ble igjen som eneste ansatt vært fremoverlent og tenkt nytt. Mye av arealene i produksjonslokalene på Megarden sto ubrukte når planteproduksjonen gikk så mye tilbake. Dette var en gylden anledning til å leie ut areal til andre, og dermed så Megarden næringspark

dagens lys. I dag leies det ut arealer til sju andre firma i næringsparken. Drivhus og kjølelager sto også ubrukt i vinterhalvåret, og her fikk Tore den gylne ideen med å leie bort plass til vinterlagring av båter, bobiler og campingvogner. Disse ekstra benene å stå på gjorde at drifta på Megarden kunne holdes i gang. I 2017 ble det besluttet at planteproduksjonen på Megarden skulle opphøre, produksjonslinja var utdatert og ny produksjonslinje ville bli en betydelig investering som hadde krevd et mye høyere plantesalg enn hva som var tilfellet den gang. I årene fra 2017 og frem til i dag har Tore videresolgt og distribuert planter som er produsert på andre planteskoler, i hovedsak Skogplanter Midt-Norge.

Ved nyttår i 2024 ble Tore seniorrådgiver for Skogselskapet i Møre og Romsdal etter at det var ansatt en ny

daglig leder, og Tore har signalisert at han går av med pensjon ved årsskiftet 2024/2025.

For å beskrive Tore Dønheim er uttrykket «potet – god til det meste» svært dekkende. I løpet av sine 42 år hos Megarden planteskole og Skogselskapet i Møre og Romsdal har han hatt en rekke ansvars- og arbeidsoppgaver. Følgende kan ramses opp:

- Produksjonsmedarbeider på planteskolen. Vært med å gjøre alle prosesser i forbindelse med planteproduksjon.
- Produksjonsleder på planteskolen
- Sjøfører – både levere planter for planteskolen og distribusjonsbil
- Daglig leder for Megarden planteskole og Skogselskapet i Møre og Romsdal
- Taxisjåfør
- Lede en næringspark
- Vaktmester for bygningsmassene Skogselskapet i Møre og Romsdal har
- Eiendomsforvalter for Skogselskapet i Møre og Romsdal sine eiendommer
- Bruktbilselger (riktignok eget foretak).
- Seniorrådgiver

Alt dette sier sitt om hvilken ressursperson Tore Dønheim har vært for Skogselskapet i Møre og Romsdal. Ansattforholdet har også vært uklanderlig igjennom alle disse årene. Det eneste daglig leder har å sette fingeren på er at Tore leide ut hjortejakta på Megarden ut 2026 rett før han selv gikk av som daglig leder. Heldigvis for Tore hadde han 41 år bak seg uten noe å bemerke.

Skogselskapet i Møre og Romsdal takker Tore Dønheim for sin utrettelige innsats igjennom 42 år, og vi gratulerer han med en svært velfortjent medalje fra Det Kongelige Selskap for Norges Vel for lang og tro tjeneste. 🍀

Skogselskapfamilien er langstrakt og variert. Her presenterer vi i hver utgave et eller flere fylkeslag for å bli enda bedre kjent med alt det fine og gode arbeidet og engasjementet som gjøres av styrene og ansatte i rundt om i landet.

Denne gangen: **Bergen og Hordaland og Troms**

Skogselskapet i Bergen og Hordaland

STYRE: Henrik A. Valle (leder), Trond Håvard Bjørnstad (nestleder), Jørgen Frønsdal, Stig Håland og Trine Hilstad.

ANSATTE: Atle Toft Almeland (daglig leder)

Spørsmål til styret:

Fortell kort om sammensettingen av styret og dets medlemmer?

Styrets medlemmer har ein variert bakgrunn innen skognæringa, utdanning, innovasjon, miljø, oljesektor.

Hvordan bidrar dere i styret til

Skogselskapets gode arbeid?

Reklamere for skogselskapets arbeid med bl.a. skule (opplæring), miljø og skognæringa sin viktighet. Synliggjøre at alt henger sammen.

Hva gjør et verv i et styre i et lokalt fylkeslag interessant?

Sjå/merka at arbeidet som blir utført gir resultat, som også vises i tilbake-meldinga ein får frå aktører som er berørt av vårt arbeid.

Spørsmål til styreleder:

Beskriv ditt første møte med

Skogselskapet:

Vart egentlig født inn i Skogselskapet, via mine foreldre som kjøpte ein del av innmarka for garden frå Skogselskapet Bergen og Hordaland tidelig på 1950-tallet. Familien min hadde god kontakt med Ragnvald Fleten, som var ein sentral person i BHS gjennom heile min oppvekst. Blei sjølv medlem i SBH, Verva av styreleder Ove Gjerde.

Hva ser du som Skogselskapets viktigste arbeid i samfunnet i dag?

Skogselskapet må bringe fram informasjon som bedrer forståelse for aktivitetene til dei forskjellige aktørene, som miljø, næring, allmenheten, etc.

Bergen og Hordaland

Dersom du tillater deg å drømme litt om fremtiden, hvor er Skogselskapet om 10 år? (Lokalt og/eller nasjonalt)

Være ein aktiv aktør innen skognæring, miljø, allmenheten, etc. Som bidrar aktivt med informasjonsflyt ut til alle som søker råd og veiledning. Ha ein medlemsmasse som også gjenspeiler samfunnet, i både profesjon og alder.

Spørsmål til daglig leder og ansatte:

Beskriv kort dine tre viktigste arbeidsoppgaver?

Skape aktiviteter som bidrar til økt interesse for Skogselskapet innenfor skognæringen og for allmenheten, som samsvarer med formålet til DNS Innenfor næringen er det å øke kunnskapen til skogeierne slik at de blir gode forvaltere av sin egen skog For allmenheten er det økt kunnskap og forståelse for skogen innenfor klima, næring og rekreasjon.

Hva er/ev. har deres fylkeslag planer for medlemsaktiviteter fremover?

Kurs i skogfond/skatt rundt om i kommunene. Spesielt satsing i kommuner der det er og blir mye aktivitet fremover. Møter om forynging og ungskogpleie. Møteserie rundt om i Hordaland i samarbeid med SSF Jubileumsmarkering av SBH 125 år. Familie- og skoleskogdager.

Kan du/dere fortelle oss noe om ditt fylkeslag som er ukjent for de fleste?

Skogselskapet Bergen og Hordaland ble stiftet som Bergens Skogselskab den 3. januar 1899. I det første styret satt blant annet vår første statsminister etter unionsoppløsningen med Sverige, Christian Michelsen. Våren 1900 samlet selskapet inn 598 000 planter til utsetting. Frem til 1949 ble det satt ut 66 millioner planter i regi av selskapet. 🌿

Skoleskogdager er en del av rekrutteringsarbeidet

Bardufoss planteskole

Troms Skogselskap

STYRE: Kristian Karlsen (leiar). Leif Evje (nestleiar), Geir Inge Sivertsen, Mette Kinderås og Elisabeth Torstad.

TILSETTE: Terje Dahl (sekretær), Magne Ove Holmbukt (arbeidsformann).

Spørsmål til styret

Fortell kort om sammensettingen av styret og dets medlemmer?

Styremedlemmene dekker nesten hele fylket fra sør til nord. Foruten interessen for skog har medlemmene bakgrunner fra næringsliv, politikk og offentlig forvaltning så det blir ei brei kontaktflate ut i fylket.

Hvordan bidrar dere i styret til Skogselskapets gode arbeid?

Kommer med aktive innspill til styresaker og støtter opp ved ulike arrangementer. Vi kan også føre et visst tilsyn med Skogselskapets eiendommer som ligger langt fra administrasjonen.

Hva gjør et verv i et styre i et lokalt fylkeslag interessant?

En kommer i kontakt med mange hyggelige personer, og gjennom styrevedtak kan en være med å påvirke.

Spørsmål til styreleder

Beskriv ditt første møte med Skogselskapet:

Mitt første møte med skogselskapet var i ungdomsskolen. Da var det svært pop å få sommerjobb med skog-

plantning, og en kr. 0,12 pr plante. Det var det mer en 50 stk som sto på liste for å få planting. Jeg var dessverre ikke av de som fikk plantejobb. Jeg ble medlem i Skogselskapet på 1990-tallet i forbindelse at de hadde utstilling på Landbruksmessa på Storsteinnes.

Hva ser du som Skogselskapets viktigste arbeid i samfunnet i dag?

Å gi faktaopplysning om skogens betydning for miljø og klima. Og være en pådriver for å oppnå bredere forståelse for bruk av tre. Det er for mye villedene info om skogen.

Dersom du tillater deg å drømme litt om fremtiden, hvor er Skogselskapet om 10 år? (Lokalt og/eller nasjonalt)

Vi bør være en medlemsorganisasjon som viser måtehold og har fokus på frivilligheten.

Spørsmål til daglig leder/ansatte Beskriv kort dine tre viktigste arbeidsoppgaver?

Til grunn for arbeidet ligg føremålsparagrafen om å fremme forståinga av skogen si mangesidige betydning og å arbeide for eit godt skogbruk. Sikre økonomien ved forsvarleg drift av

selskapet. Her inngår arbeidet for å oppretthalde Bardufoss planteskole. Rekruttering til skogbruket. Tiltak: skogdagar, messer og informasjonsmateriell, og ikkje minst, få midlar til å legge til rette for å tilby arbeid til ungdom. Vere synleg. Halde på, og få fleire, medlemmar. Fylket sine føresetnader må ligge til grunn for medlemskap.

Hva er/ev. har deres fylkeslag planer for medlemsaktiviteter fremover?

Arbeide for at medlemene er mest mogleg oppdatert om skog og skogbruk i fylket, og at dei har tilgong til, og veit kor dei kan finne/få tak i informasjon om dette.

Kan du/dere fortelle oss en morsom/spennende fakta om ditt fylkeslag som er ukjent for de fleste?

På norsk side la Troms opp til den første utveksling (byttreise) med ungdom på skogplantning mellom Island og Noreg i 1949. Dei 30 islendingane planta skog, utførte anna skogkultur, var på synfaring og ikkje minst, var saman med ungdomslag på festkveldar. 30 nordmenn var samstundes på Island i same ærend. 🌿

Tidsskrift for Skogbrug.

Udgivet af

Det norske Skogselskab.

NR. 10
OKTOBER 1924.
32. AARG.

Garden tildelt Det norske Skogselskaps diplom

Det norske Skogselskaps styre har i møte den 28. august efter anbefaling av Akershus Skogselskap tildelt Garden sit diplom som en anerkjendelse for den iver og interesse Garden, tidligere Garnisonskompaniet og Gardens underofficersskole, har utvist ved de siden 1910 utførte skogplantingsarbeider i forskjellige skoger i Kristiania omegn.

Efter den tid er der næsten hvert aar benyttet et par dager, de senere aar endog 5-6 dager til skogplantning. I de 14 aar er der utsat ca. 105 000 planter bl. A. i Bygdø Kongsgaards skog, Gaustad Asyls skog, i Frognersæterskogen, paa Vettakollen og ute paa Ulleren.

Vi haaber at Gardens befaal som altid har stillet sig meget velvillig likeoverfor anmodning om avgivelse av tropper til dette arbeidet, maa betrakte diplommet som en opmuntring til ogsaa i fremtiden at vise vor sak den samme interesse og velvilje som hittil.

Gardens skogplantning har indtil 1918 været ledet av skogmester Rolsted, senere av skogmester Skatvedt.

Slik skal det være!

NYHETSKLIPPET

Anders (36) er lei av skurkestempel i skogen

Anders Brun Hennum er lei av at skogeiere fremstilles som skurker. – Det er ingen motsetning mellom å elske skogen og drive hogst, sier han.

I all sin grønne prakt binder den CO₂, bidrar med tømmer, naturmangfold og friluftsopplevelser. Men hvor mye bør vernes og hvor mye bør hogges? Det avhenger av hvem du spør.

Dette året har NRK hatt grundig dekning av konfliktene i skogen. Norges Skogeierforbund mener dekningen fra klimaredaksjonens gravegruppe har hatt en kraftig slagside. De engasjerte professor i journalistikk Paul Bjerke til å analysere dekningen av de ti aktuelle artiklene.

– Artiklene vil etter alt å dømme bidra til at leserne får økt sympati med naturvernet og føler mer skepsis mot skognæringen, oppsummerer professoren. Ifølge hans analyse blir naturvernerne gjennomgående framstilt som sympatiske individer leseren kan identifisere seg med.

Skognæringens folk er nærmest uten unntak ikke tilført personlige trekk som kan bidra til positive følelser eller til at folk identifiserer seg med deres synspunkter. Oppslagene er gjerne konstruert som fortellinger der naturaktivistene er heltene, mens skognæringens folk er skurkene, fastslår professoren.

NRK Vests regiondirektør, Rune Møklebust, har tidligere sagt til Nationen at NRK totalt sett dekker flere sider av skognæringa og at de tydelige konfliktlinjene knyttet til skog er viktig å belyse for en allmennkringkaster.

Nationen møter melkeprodusent og skogeier Anders Brun Hennum i skogen hans i Lier mellom Oslo og Drammen en septemberdag.

Han føler seg på ingen måte som en skurk, verken når han jobber i fjøset eller i skogen. Akkurat nå står han med motorsaga og kutter ned småtrær som står i veien for at andre trær kan vokse seg virkelig store.

At han og hans kolleger skulle være mest opptatt av raske penger på bekostning av både artsmangfold og klima, er en historiefortelling han overhodet ikke kjenner seg igjen i. Den jobben han gjør med tynning i dag, er det ikke han selv, men hans ufødte barnebarn som vil nyte godt av.

– Alt vi bruker olje til, kan vi også bruke skogen til. Men da må noen drive i skogen. Vi får ikke verken tømmer eller trevirke til papir eller bioenergi hvis ingen driver skogen sin, sier Hennum.

Han frykter at skurkestempelet kan føre til at enda færre orker å drive i skogen.

Dette er et uttdrag, les hele saken på Nationen (www.nationen.no)

En ung deltaker på Ut i skauen-
arrangement i regi av Skogselskapet
i Vestfold. Og Skogselskapet-capsen
er selvsagt på! Foto: Ingvild G. Fliflet

HAR DU ET BILDE DU VIL DELE MED OSS?

Send det til line.dahle@skogselskapet.no

A hand holds an orange ICOM walkie-talkie with a black antenna. The background is a blurred forest scene with tree trunks and branches. The text "Det skjer jo aldri," is in black, and "helt til det gjør det." is in orange.

**Det skjer jo aldri,
helt til det gjør det.**

**En knapp kan utgjøre all forskjell.
Tenk sikkerhet. Tenk Sikringsradioen.**

S/RADIOEN